

EN VARM SOMMAR

Min vandring fortsatte och jag nådde slutligen den franska savojen. Vid det här laget hade sommaren fullkomligen invaderat Europa och jag hade medvetet valt att styra min färd mot de franska alperna. Jag inbillade mig att detta bergsmassiv skulle kunna erbjuda svalka i sommarens obarmhjärtiga värme, men så var icke fallet. Värmen hade belägrat Europa och det fanns inte en plats som undkom dess heta fingrar. Men jag kom till slut till Annecy och där bestämde jag mig för att vila upp mig ett tag.

Min tid där minns jag som i ett dilerium, för hettan gjorde mig oförmögen att tänka klart och sortera de händelser jag råkade ut för. Min hjärna kändes mer som ett kokt ägg än som ett centrum för samordning av tankar och intryck. Det är bara ett minne som jag lyckats bevara i sin tydligaste, klara form. Det beror på att jag blev så berörd av hela situationen att mina sinnen skärpte sig till bristningsgränsen när jag hamnade i den, så att jag för alltid skulle kunna bevara den i mitt minne. Det jag nu tänker berätta, utspelade sig mitt framför mina ögon när jag låg och dāsade i solen på en liten strand vid Annecysjön.

Det var en av de där riktigt varma, vindstilla dagarna som bara högsommaren kan erbjuda. Solen lät sina strålar nästan brutalt smeka världens skogar och vatten. På hela norra halvklotet klagade allt levande över värmen. Skogsbränderna rasade ilsket i Provence och i Europas huvudstäder höll invånarna på att kvävas av den varma luften som stängdes in av det lock av smog som bilarnas avgaser orsakat. De italienska husmödrarna orkade inte ens tillaga sin dagliga pasta och i Portugal satt de krumma gummorna i skydd av träden och suckade "quel calora", medan de desperat försökte svalka sig med sina solfjädrar. Värmeböljan nådde så långt som till samernas land i norra Skandinavien. Där talar man än idag om denna sommar som den, då till och med den tålmodiga gammel-samen blev tokut och kastade sig rätt ned i det iskalla vattnet i älven. Det var ren tur att några raska ungsamer befann sig i närheten och kunde rädda honom undan drunkningsdöden.

Det fanns inte en plats i hela Europa som kunde erbjuda någon form av svalka. Inte ett kafé som kunde släcka den törst som fick kunderna att vallfärda till dem, inte en sjö, vars fisljumba vatten kunde kyla ned de badande om än så lite. De få bäckarna i Schwartzwaldsskogen, som i vanliga fall kunde erbjuda ett iskallt och kristallklart vatten, hade för länge sedan torkat ut. Europa var med andra ord torrt, varmt och dammigt och invånarna i denna världsdelen hade sedan flera veckor tillbaka vant sig vid att anstränga sina utmattade kroppar så lite som möjligt. De satt mest på sina verandor eller på kaféer och andades ansträngt över de kyllda drycker de fåfängt försökte sänka kroppstemperaturen med.

Inte ens den lilla sommaridyllen Annecy var sig riktigt lik denna okristliga sommar. Staden som annars brukar blomstra om sommaren, var visserligen inte folktom, utan även i år hade turisterna strömmat hit. Men den riktiga semesterstämningen vill inte infinna sig hos stadens gäster. Trampbåtarna på sjön

trampades inte av lika ivriga ben som i vanliga fall, utan guppade lojt på den knappt krusade vattenytan, som om människorna i dem vore döda. Kanalerna i gamla stån fick kämpa för att behålla de sista dropparna vatten och liknade mer kloaker än rinnande vattenådror. De gav ifrån sig en oangenäm doft, vilket hade en förödande inverkan på alla de kaféer och barer som kantade dem på ömse sidor och som annars brukade leva väl på den festliga stämning det upplysta vattnet medförde. Till och med Pont d'Amour stod ödslig och tom på de kyssande par som annars hade en förmåga leta sig fram till denna romantiska och mytomspunna bro. Från festbåten Lubelulle hördes ibland ett uppsluppet skratt om kvällarna, men i övrigt var det till och med som om de kulörta lamporna i dess master knappt orkade lysa. De flämtade avmätt i den mörka natten medan båten tuffade ut på sjön med sina matta gäster ombord.

Det var bara på den undangömda stranden vid Annecysjön som en febril aktivitet en dag trotsade solens försök att få alla levande att hålla sig lugna. Där kunde de få levande som hittat dit, till sin stora förvåning plötsligt se hur några glatt gula citronfjärilar kom singlande ner från den mördande blå himlen. Fjärilarna gjorde några looper i luften innan de landade på stranden, precis där vågorna bröts mot stranden. Där blev de sittande. Helt stilla förmådde inte dessa ystra varelser vara. Deras vingar darrade ibland nervöst till, som om det vore emot deras natur att vara helt stilla, i väntan på...ja, vad väntade de på?

De solbadande på stranden kunde snart se hur ännu en grupp citronfjärilar kom fladdrande från ingenstans och förenade sig med gruppen som anlant först. Och så kom ännu ett gäng och så ytterligare ett. En del fjärilar kom ensamma och vissa av dem såg faktiskt lite utmattade ut när de landade i den varma sanden. Det var de långväga som hade anlant. Snart var vattenbrynet helt täckt av citrongula fjärilsvingar och en spänd förväntan belägrade platsen. Hela rymden tycktes vibrera av den aktivitet som bara dessa små insekter lyckades uppbbringa en dag som denna. Luften fylldes av ett behagligt ljud, som lät som tunt, tvättat siden; ett ljud som i sig självt verkade mer svalkande på de svettiga på stranden än vattnet i sjön. Det var precis som om stranden täckts av ett tunt lager av blomblad, som inte doftade utan skälvde och skrattade. Vågorna som tidigare knappt hade orkat klucka, drogs motvilligt med av den uppslupna stämningen och började lekfullt att försöka fånga de rusiga små djuren. Dessa i sin tur blev alldeles till sig av förtjusning över denna invit till lek och utmanade vågorna på någon slags tafattlek, som ingen tidigare sett maken till.

Fascinerade över hur hela atmosfären i ett slag tycktes leva igen, frågade sig strandens folk vad som fått alla Europas citronfjärilar att samlas just idag, på just denna lilla strandremsa. Hur skulle de någonsin kunna veta att det sedan länge varit bestämt att citronfjärilarnas årliga kongress i glädje skulle hållas vid denna sjö i den franska Savoien?

Det är nämligen så med fjärilar, att medvetna som de är om sin korta existens på denna jord, svär de redan när de är fågna i sina puppor, en ed på att de så fort de blir fria från sitt fångelse bara ska leka. De bestämmer sig för att

livet är alldeles för allvarligt för att tas på allvar. De ska bara leva och njuta av det liv som bara sträcker sig över en sommar.

Varje år samlas de som inte har fått sina vingar förstörda av någon elak nordanvind eller lekfull katt, på en förutbestäm plats någonstans i Europa. Där samlas man alltså för att under några intensiva dagar dela glädje med varandra. Alla levande är inbjudna till kongressen, även om citronfjärilarna är väl medvetna om att inga andra varelser på jorden uppskattar lek lika fullt som dem. För medan människorna säger att lika barn leka bäst, menar fjärilarna helt enkelt att bäst är de som leker mest. Om man sedan liknar varandra eller ej är helt oväsentligt, enligt detta synsätt. Trots denna generösa gest är det sällan som andra levande tar inviten på allvar och deltar i citronfjärilarnas rusiga lekar.

Tvärtom, många gånger kan man få höra hur andra förfäras över fjärilarnas lättsamma leverne i sus och dus och utan ansvar. Det tisslas och tasslas bakom deras vingprydda ryggar och det man viskar om är onyttan i deras existens. Det är förfärligt, säger man, att vi ska behöva slita och släpa, medan de inte gör någonting vettigt, utan bara fladdrar från blomma till blomma.

Men den som säger att fjärilarna aldrig tar någonting på allvar har fel, för det finns ingen som tar sin lek på allvar som fjärilen. Och om vi någon gång lyssnade till det som sägs på citronfjärilarnas årliga kongress i glädje, skulle vi få lära oss ett och annat om vad allvar är. De skulle kunna berätta för oss att det inte enbart är de, som bara kan flyga en sommar, förunnat att dansa och leka sig igenom livet. Att även vi, som inte lever ett så kort liv som fjärilen, borde fundera över vad som egentligen är allvar och vad som är lek.

På denna livsbejakande kongress talas det även om annat. Man pratar till exempel om hur vetenskapen om livets förgänglighet inte enbart är av ondo, utan att den faktiskt också kan vara den drivkraft som gör passiviteten aktiv. Att den tragedi som innebär att dessa gullbestänkta vingar måste sluta fläkta när höstmörkret faller, även är en himmelsk välsignelse. För tack vare denna naturlag kan fjärilen lämna det jordiska livet när dess ande svävar som högst och berusningen över livet inte har mist sin verkan. Ja, tankarna som delas när leken antar sin mest intrikata form är många. Och medan du nu funderar på dessa enkla och allvarliga frågor, fortsätter citronfjärilen att vifta med sina sidenskimrande vingar. De vet nämligen att om man inte får flyga så länge, gäller det att flyga så mycket som någonsin är möjligt medan man fortfarande kan.

Citronfjärilarnas oväntade uppenbarelse fungerade som en katalysator på mig. Jag insåg att även om jag hade stora chanser att få leva i mer än hundra år, så var tiden ändå alldeles för kort för att slösas bort på en sandstrand i Annecy. Vad värmen beträffade verkade den ha tröttnat på att jävlas med sin omgivning. Den hade redan börjat se sig om efter nya himlar och var på väg att upplösa sig själv, till allas lättnad.

Men än var det fortfarande för varmt för att vara sant. Det var då jag kom på att någon vid ett tillfälle hade sagt till mig att det fanns ett ställe i Europa där

regnet alltid föll. Dit skulle jag till varje pris, det visste jag nu. Till London skulle jag och det med en gång.